

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.6. Non attendas, vtrum sis prædestinatus vel reprobatus, sed quomodo viuas, qualis enim tu Deo fueris, talis tibi Deus est futurus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

custodias, studeasque Deo placere, illique seruire: nec illam perdes si tu illam nolueris voluntarie diuendere lenis edulos. Et hoc numquid ita est? Quid te crucias, vtrum Deus te reprobauerit, vel non? & non anxias, dum vides quod Dei gratiam, & ælique primogenita voluptate quadam, temporis pascitur, & illicita vendas vanitate? O te profanum (exclamat D. Paulus) noueris quod Non est iniquitas apud

Ad Rom. 9. 14.

VI.
Deus ne minem ad peccatum impellit.

D. Aug.

D. um: quia tota tua est: cum talis sis, ut voluntarie festines ad infernum: videamus vter te eo deducat, Deus an tu ipse? An forsitan te Deus impellit ad impudicitiam? An te Deus tam graua cogit committere scelera quanta quotidie committis? An te sua Deus expellit domo, vel in istam expellit culpa regionem; in qua miser moraris, omnis honoris, salutis, & bonorum expertus, ut alter prodigus, tuorum appetitum, sensumque porcos pascens immundissimos? Non te Deus sua exturbat domo, verum tu ille es, qui illa velis excedere, qui tuas dilapidas facultates, tibi ab optino illo Patre distributas. Itaque, ex mente D. Augustini, iuste te condemnabit Deus, atque de te merito conqueritur: *Iustus de reprobis conqueritur, tamquam de his, quos peccare non cogit.*

Ex hac doctrina respondet D. Augustinus hæretico Manichæo nomine Adimanto docenti, Deum veteris testamenti esse crudelem, eo quod homines sine culpa damnet. Ille ipse, ait protestatur dicens: *Ego Dominus vindicans peccata patrum in filios, usque in tertiam & quartam generationem.* Manifestum est, quod filii parentum suorum peccatis culpisque non sint obnoxii, potissimum autem illi, qui nondum sunt nati, nec nascuntur vsque ad quartam generationem. Pauca nosti, respondet D. Augustinus & peccatam valde sacras voluis literas, illam omitteis partem, quæ tuæ respondet obiectioni. Si paululum progrediaris, inuenies quod Deus non dicat, te cunctos puniaturum filios ob suorum parentum peccata, sed eos, qui sicut sunt illis in natura similes, sic fuerunt & in crimine comparati: hoc enim his declaratur verbis: *In iis qui oderunt me id est illos puniam filios, qui me execrati sunt, & offenderunt, sicut me odio habuerunt & parentes eorum sunt execrati: Ex eo enim quod additur: Qui me oderunt, intelligitur eos puniri qui in peccatis parentum perseverare voluerunt. Nulla est hæc crudelitas, aut sine culpa punitio: Tales non sciunt, sed potius iustitia Dei, & sua iniquitate puniuntur.* Et hoc est: (inquit D. Augustinus) quod ait ipse Deus ore Sapientis,

& quod tibi ve certum est statuendum, quod illoqueus de hypoerita vel de ficto hæretico, quem vocat *Discipulus fictum*, ait, quod duobus punietur damnis. Primum: quod ab eo se Spiritus peccata Sancti elongabit, eumque deseret ut insipidas suas sequatur cogitationes: *Spiritus Sancti, discipulus, effugiet fictum, & auferet se à cogitationibus, quæ sunt sine intellectu.* Secundum: quod plectetur ob peccata quæ commissurus est. Et corripietur à superueniente iniquitate: q. d. Spiritus Sancti manum suam ab eo retrahens, castigabit illum non propter hoc, nec propter illud, sed propter eas, quas patraturus est iniquitates: *Corripietur à superueniente iniquitate: id est, corripietur homo à superueniente sibi iniquitate sua, cum ab eo recesserit Spiritus Sancti: sicut & in alio loco dicitur: suum peccatorum suorum confringitur impius.* Tu tolle funiculos, & illis non flagellaberis. Ex quibus Sancti Doctor concludit: *Quia concordia utriusque testamenti satis ostenditur non esse suum D. um, sed unumquemque in se saure peccando.* Itaque non te Deus condemnabit propter æterna sua decreta, sed propter iniquitates tuas, quas illis tu decretis superaddis: *A superueniente iniquitate.* Hanc tu tolle, & illa te minime condemnabunt: etenim firma est illa Ecclesie definitio: *Nulla nocetis aduersitas, si nulla dominetur ei iniquitas.*

VIII.
Quisque propter peccata sua punietur.

Exo. 10. 5.

VII.
Quorum peccata Deus in filiis puniat.

§. 6. Non attendes, vtrum sis prædeterminatus vel reprobatus, sed quomodo vitas, qualis enim tu Deo fueris, talis tibi Deus est futurus.

*H*æc omnia confirmat D. Augustinus locum *14*

Expendens insignem valde S. Scripturæ. Ex quo, quantum opinor, Apostolus Paulus prædictam hausit doctrinam. Supponit etenim primo Salomon, quod omnes sumus filii Adam de terra lutoque confecti, quodque ex peccato Adam omnes mortales sumus & peccatores. Sic igitur ait: *Omnes homines de solo & ex terra, unum de crastis est Adam: in multitudine disciplina Dominus separauit eos, & immutauit vias eorum.* Omnes de terra nascimur filii Adam & cum nos Deus in primæuo parente nostro sibi per gratiam vniuersent, & omnes ad gloriam direxisset, atque vitam statisset immortalem, plus æquo nos punit, atque à se reiciit ut iuxta filios, & de paradiso eiecit, nec non mortales reddidit, mutando immortalitatis viam in viam mortalitatis.

D. Aug. Li. contra Adimant. c. 7. To 6.

I. Deum ex
castri-
ce
elegit ad
gloriam.

Supponit secundo profundam doctrinam cui
sepe nititur altissima D. Tho. Theologia scilicet
quod Deus nos considerans omnes ab aeterno
per diuinam suam præscientiam in culpâ lapsos,
quam Adam pater noster commisit, & cum om-
nes posset nos iuste pœna plectere sempiterna,
noluit tamen sed quamuis omnes nos in conspe-
ctu suo viderit peccatores, quosdam tamen ex
illis elegit, & benedixit: alios autem reiecit &
maledixit: *Ex ipsis benedixit, exaltauit, & ex ipsis
sanctificauit, & ad se applicauit. Et ex ipsis male-
dixit & humiliauit, & conuertit illos a separatio-
ne ipsorum, quasi lutum figuli in manu ipsius plas-
mare illud & disponere. q. d. Ex mente D. Aug. id
quod ait Ap. quod fecit, scilicet id quod agit fi-
gulus, qui idem habens ante se lutum, ex vna il-
lius parte vas efformat mensæ, lancem, vel cati-
num sordibus colligentis destinatum & alia va-
sa abiectionis apta ministerijs. In propatulo est quod
hoc ei sic liceat inquit D. Paul. Potest hoc de lu-
to figulus, & non poterit hoc de nostra natura
facta lutum, Deus efficere? Numquid non habet
potestatem figulus lutum ex eadem massa facere, aliud
quidem vas in honorem, aliud in conuulsiam?
Cum ergo ita sit Domine, quid mihi superest
agendum? Si iam à Deo sit dispositum & deter-
minata sua conclusum, voluntate, quanti referet
quidquid egero?*

Eccl. 33. 14

Respondet D. Aug. attende id quod addit: *Et
reddis illi secundum iudicium suum. Ne credide-
ris, quod præmiatio vnius æterna gloria, & casti-
gatio alterius æternis ignibus & cruciatibus fu-
tura sit taliter & qualiter, sed ex rectissimo iudi-
cio, Secundum iudicium suum. Iudicium Dei iu-
dicium est rectum: Omnia iudicia tua iusta sunt.*

Dan. 3. 27

Dixerunt sanctissimi illi iuvenes fornaci iniecti
Babylonica, & clariori voce protestatur Dauid:
*Omnia iudicia tua æquas: iustus es Domine, &
rectum iudicium tuum. q. d. Hoc tibi consideran-
dam est, quod Deus te hinc non tollit, vt tibi
ex lum largiatur, rationem eius allegans: quia te
prædestinavit: sed quia illud lucratus es, & mer-
nisti, tuumque bonis tuis fecisti operibus, diuina
gratia confortatus. Ne timueris eum diciturum:
Ego te cruciatibus addico sempiternis, quia te
reprobavi: sed quia crimina tua, quæ libera tu
voluntate perpetrasti, illos meruerunt, & quia
mandatis meis diuinisque legibus refracturus
obedire noluit.*

Psal. 118.

137. 172.
III. Omnes
ex operi-
bus suis
iudica-
buntur
non ex
secretis
Dei.

D. Chry-
sostomus
1. 77. 120
1. 207. 120
1. 207. 120

Idcirco adueniente hora iuxta D. Chryl. *Primo
cum eis disceptabit, hoc quod dicit, dicit præde-
stinat. Illi namq. sunt de quibus ait, Ex ipsis be-
nedixit, & ad se applicauit & c. Domine qua de cau-*

sa? Quia ipsos prædestinasti? Non, sed, *Quia
esuruis, & dedisti mihi manducare serui & dedisti
mihi bibere & c. Iphis autem reprobis, qui sunt,
Quibus maledixit, discedite maledicti. O Domine
quam ob rem? An quia ab æterno illos reprobauit
Nequaquam, sed: Quia esuruis, & non dedisti
mihi manducare, seruis, & non dedisti mihi potum.* 34.

IV. Probatur
ex 5. Scriptura
Matt. 25.

Hæc est illa D. Aug. propositio, præmissis enim
lterioribus argumentis, in quibus agit qualiter
Deus secreto suo iudicio deferat, & manû suam
ab aliquibus retrahat, ratione quorum nil aliud
agendum est, nisi cum Apostolo vociferandum:
O altitudo diuitiarum sapientia & scientia Dei & c.
Concludit: *Nullum elegit dignum, sed eligendo effe-
cit dignum, nullum tamen punit indignum. Nô de-
iecit ludam in infernum propter actum æternæ
Dei reprobationis, sed quia ipse voluit eo tede-
re, execrandam illam committens iniquitatem, quæ
Christum vendidit & non toleranda tradidit pro-
ditione. Saulem noui condemnauit quia ab æter-
no à Deo fuit reprobatus: sed quia diuinis fuit
mandatis inobediens, insuper & incantatricem
consuluit Pythonissam vt declarat Spirit. Sanct.
diuinis illis verbis quibus perditionis eius pro-
fert rationem: Mortuus est ergo Saul propter iniqui-
tates suas, eo quod præuaricatus sit mandatum Do-
mini quod præceperat, & non custodiuit illud, sed
in super etiam Pyth. onissam consuluerit, nec speraue-
rit in Domino, propter quod interfecit eum.*

D. Aug.
lib. 5. con-
tra Iulian.
c. 3. To. 7.

Aduertendum est illud Ergo vt enim dicunt logi-
gici nota est illationis, quæ conclusionem infert
ex principiis. Ista conclusio condemnationis
Saul ex quibus infertur principiis? An quia fuit
ab æterno reprobatus? Nequaquam: sed quia
male vixit, Dei præcepta non custodiuit, refra-
ctarius fuit, insuper & Pythonissam consuluit,
ex quibus omnibus infertur & colligitur illa
conclusio: *Mortuus est ergo Saul propter iniquita-
tes suas. Idem dici potest de quolibet condemna-
to, quod non nisi propter iniquitates suas con-
demnetur. Hoc, docente Diu. Augustino, clare
patet in Pharaone, vt enim ibidem expendit A-
postolus, statuit illum Deus in exemplum repro-
batorum & petuicacium peccatorum: licet enim
verum sit quod Deus illum reprobauit, quis ta-
men eum ad suam perduxit damnationem? An
nou ipse, qui maris voluit profunda intrare,
Deum persecutus, Deique populum? An non
ille fuit, qui conscripsit exercitum, vt illum
bello laceferet, & qui totum suum excitauit
populum ad inimicam illam patranda iniquita-
tem, quæ Dei populum delere contenderet,
contra mandata, flagella, præmonitiones.*

V. Similiter
exemplis
in Saule.
1. Paral.
10. 13.

Deique

VI. In Pha-
raone.

Deique admonitiones? De quo conqueri potes, D. B. fil. d. traditor obliuione? Nunquam Deus (ait D. Ba- Hom. quod filius idem expendens) Pharaonem morti tradidit, Deus non ilon: e ipse se praecepit dedit, dum cordis arrogan- tia fretus, iter inflorem ausus est ingredi. Hoc rum causa tibi intelligendum est in hoc mysterio & hoc Tom. 11. circa illud perpendebat Dauid, sicut declarauit verbis illis, mysteriosis, quae ponderat D. Hier. Semel locutus est Deus, duo hac audiui: quia pote- stas Dei est, & tibi Domine misericordia, & in red- des vnicuique iuxta opera sua.

D. Hier. In illud In illud Pf. 61. 3. 15. Duo sunt, que & c. Supponit primo quod Deus ab aeterno locu- tus est, & firmam ac securam statuit determina- tionem, quae nunquam immutabitur hoc enim est: Semel locutus est Deus. Semel decreuit, iam manet decretum illud immutabile, & quamuis fuerit in se actus aeternus, per illum duo dispo- suit, quae ego audiui nulum inter se differen- tia: Duo hac audiui, vnum quod Deus sua faciet ostensionem potestatis & iustitiae: & alterum suae misericordiae: in eum finem quosdam praedestinauit, & in eum finem alios reprobauit: hos reprobauit ad ostendam suam potesta- tem & iram, sicut Pharaonem: In hoc ipsum ex- citauit te, ut ostendam in te virtutem meam, & annuntietur nomen meum in vniuersa terra. Prae- destinatos elegit, ut suam in eis ostenderet mi- sericordiam: Ut ostendas diuitias gratiae suae in va- sa, quae preparauit in gloriam. Tu vero Dauid, quid in illo consideras? An forsitan mente tur- baris has tecum reuolvens rationes: si praedesti- natus sum, salua or: si reprobatus, condemnabor, nec his quid amplius est addendum? Absit hoc: sed hoc considero, quod sciam te Domine, ita iustum, ut vnicuique his redditurus iuxta opera sua: si namque fidelis tibi seruiero praemio me remuneraberis aeterno: quod si offendero te, pun- nies me: sicut suadet aequitas: Tu reddes vnicui- que iuxta opera sua. Aliud non superest tibi con- siderandum. Hoc spectare videtur Apostolus. Fir- mum fundamentum Dei stat, habens signaculum hoc: Cognouit Dominus qui sunt eius, & discerdat ab iniquitate omnis, qui inuocat nomen Domini. Secutum est Dei decretum, firmum habet in sua diuina potentia & sapientia fundamentum: ne ti- mueris illud euertendum. Caeterum hoc atten- das velim ut ad peccato te contineas: Discedas ab iniquitate. Et esto certus quod si nolueris esse peruersus, non te Deus condemnabit.

VII. Dauid in hoc Dei decantat misericordiam & iudiciam. Ad Rom. 9. 17.

2. ad Tim. 2. 19. Firmum fundamentum Dei stat, habens signaculum hoc: Cognouit Dominus qui sunt eius, & discerdat ab iniquitate omnis, qui inuocat nomen Domini. Secutum est Dei decretum, firmum habet in sua diuina potentia & sapientia fundamentum: ne ti- mueris illud euertendum. Caeterum hoc atten- das velim ut ad peccato te contineas: Discedas ab iniquitate. Et esto certus quod si nolueris esse peruersus, non te Deus condemnabit.

VIII. Si tu no- si muta- re vitan- Arina fundata super SS. litteras, in quibus no- bis Deus proponitur sententias suas, suaque mutans decreta eo passu quo tu vitam immutas:

Novit Dominus mutare sententiam, si in noueri & Deus emendare delictum. ait D. Ambr. confirmat hoc mutabit D. August. illis verbis, quae Dominus loquitur sententia per Vatem Hieremiam: Repente loquor aduersus D. Ambr. gentem, & ad a. sus regnum, ut exaditem, & de- D. Aug. struam, & disperdam Si penitentiam egerit gens Ser. 102. illa à malo suo, quod locutus sum aduersum eam, & 109. de agam & ego penitentiam super malo, quod cogita- temp. To- nis ut fac rem ei. Et subito loquar ad gentem & re. 10. Hier. gno, ut aditem & plantem illud. Si fecerit malum 18. 7. in oculis meis, ut non audiat vocem meam, peni- tentiam agam super bono quod locutus sum ut face- rem ei. Quasi verbis diceret apertioribus iuxta D. August. eodem modo, quo tu mecum agis, agam & ego tecum. Quam primum te penituerit pec- catorum, quibus iram meam prouocasti, peni- tebit & me eius, quod decreueram videlicet se- cundam praesentem iustitiam, statim te addi- cere sempiternis. Perpende, quis modus hic lo- quendi: si penitentiam egerit de peccato in me commisso: Penitentiam agam & ego super malo, quod cogitasti facere ei. Nō potest Deus in se pe- nitere, nec agere penitentiam eius, quod facit quantum ad affectum, bene quidem quantum ad effectum prout declarant Theologi: quia eo modo quo aliquis qui fecit aliquid, cuius illum periret, confestim illud dissoluit: ita Deus quam primum te cui pecciter flagitij dissoluit vel reuo- cat decretum à se propositum, & sententiam contra te latam secundum praesentem iustitiam: Videte fratres (audio loquentem D. Augustin.) & cognoscite, utrum velit negare misericordiam, qui de conversione nostra, suam dicit mutare senten- tiam quid times, quia dixit: Si mutaberis, mutatur. An non recordaris, inquit praefatus auctor, ut IX. S. Scriptura nobis exponat, quis Deus sit hoc De: s. no- nobis declaree in symbolo speculi: Speculum sine bis est speculum. macula. Quis habet speculum? Quae eius natu- ra: Quod se mutet eodem passu quo tu teipsum. Si rideas ridet, si ploras plorat, si illud incipias ipsum te inspicit, si faciem ad illud conuerteris, se pariter ad te conuerit: si terga verteris, etiam terga tibi verit. Ecce qualis sit tibi Deus, & quid de illo tibi sit intelligendum: sic enim ca- nit Propheta Regius: Cum sancto sanctus eris: cum Pf. 17. 26. electo electus eris: cum pro innocente innocens eris: & cum peruerso perueris. u.

Exponunt hoc, & confirmant D. Chryl. de panit. a & D. Hieronym. d. ex facto Niuitarum, d. Ep. 46. Enormibus se pollunt flagitiis & execrandis ad Ruffia. Deum irritant criminibus: de diuina produ- ritia decretum, ut moriantur & deleantur om- X. nes infra quadraginta dies. Mutantur illi, atque Dei mil- De: Dei mil-

ex toto corde conuersi ad Deum, agunt poenitentiam: quid tunc Deus? Et ipse suam mutat decretum, reuocat sententiam, illis ignoscit, vitamque concedit. Super hoc admiratur Ionas, ait D. Chrysostomus. & pudore confunditur suspicatus, quod Dei terribilia non complerentur, iudicans Dei sui hunc esse defectum, quod se ostendat mutabilem, quinimo conqueritur, quodque decreta eius videantur ioci puerorum secundum quod immutantur. Rationem illi dat Deus suæ conditionis, suæque exponit illi misericordiae naturam, & viscera pietatis veteri paternae: si namque filius ad patrem recurrat facti scelerumque poenitens, ostium illi domus suæ aperit imo etiam patrum viscera & expansis ipsam brachiis expectat, recipitque amantissime; similiter & Deus.

XI.
Qualis
fuit Heli
Deo, talis
& ipse
Deus fuit
Heli.

Non hic pratereamus, qualiter se Deus cum Heli gesserit sacerdote. In summum illum exherat sacerdotem, tantumque extulerat ut firmiter statueret, nostro loquendi modo, supream hanc pontificis dignitatem familia eius auertere perpetuam. Male respondit illi Heli: cum enim filij eius inhoneste ac sacrilege versarentur cum mulieribus ad sacrificia confluentibus, eaque ad stuprum impellerent, ipse vero paterno victus amore erga filios scena non eogibuit, nec se uere tanta puniuit flagitia, diuinæ sic iniuriosa maiestati: Prophetam illi misit, qui à S.

1. Reg. 2.
27. Lib. de
99. Hebra.
11. 1. Reg.

Spiritu dicitur *Vir Dei Venit vir Dei ad Heli.* D. Hieronymus scribit Hebraeos credere fuisse Phinees magnum illum diuini honoris æmulatorem, quodque fuerit ille qui postmodum vocatur Elias. Parum refert: certum est fuisse Prophetam cuius nomen ignoramus, qui Dei nomine hoc illi nuntiabat. Deceueram (inquit) ut summus esses sacerdos: & hæc pontificatus dignitas in posteris tuis tuæque seruarietur familia in perpetuum, qua tu illaque summo semper in honore coleretur: verumtamen perpendi, quod tam flocci meum æstimes honorem, a que ut tuis placeas filiis, consentias ut meorum sacrificiorum honor intereat: quocirca notum tibi sit, quod meam de te mutauerim conclusionem, & oppositam determinauerim.

Non patitur, nec mea permittit iustitia, ut cum mihi sis adeo ingratus, in eo perseuerem, quod in tui fauorem aue decenteram: itaque hoc tibi confirmo: pontificium à te, tuæque tollam familia, nec erit in ea quisquam vir honorabilis, aut qui annos videat seniores: *Quia calcabisti victimam meam* (legit Vatab. *Conculcasti*

sacrificium meum) & magis honorasti filios tuos quam me &c. Propterea, ait Dominus Deus Israel: loquens locutus sum, ut domus tua, & domus patris tui minuetur in conspectu meo usque in sempiternum. Nunc autem dicit Dominus: abijt hoc à me, sed quicumque glorificauerit me, glorificabo eum: qui autem contempserit me, erunt ignobiles. Ecce dies veniunt, & prœcidam brachium tuum (vocat Brachium ex mente D. Hiero. dignitatem sacerdotalem) Et brachium domus patris tui, ut non sit forte in domo tua &c. Et pars magna domus tue morietur, cum ad virilem ætatem venerit &c. Siltamus in illo loquendi modo Loquens locutus sum, quod phrasim Scripturæ significat: statui firmiter, & absolute decreui, ut summum sacerdotium in ipso & in familia eius semper permaneret: nihilominus, quia Heli non Deo gratus respondit, ait quod primam illam mutauerit sententiam: *Nunc autem dicit Dominus: abijt hoc à me &c.* Sic ergo utas Domine stabilitas in interiori peccatoris tui secreto mutas conclusiones, & quidem verbis exterius declaratas? Loquens locutus sum &c. Nunc autem &c. Nulla potest in Deo statui imperfectio: sed ut tibi exponatur & intelligas, quod sicut tu cum illo processeris, ipse tecum procedet similiter: videtur (ait D. Hiero.) quod quod diuinæ determinationes à tuis dependant: quales enim hæ fuerint erga Deum, tales & illæ erga te sint futurae.

Ex illis colligit D. Gregorius omnesque Theologi illius tibi responsum, quod nobis Spiritus Sanctus obiecit: Isaac in coniugem assumpsit Rebecam iam quadragennariam, inuenitque eam sterilem: Quæ dolens afflictione deprecatur Isaac Dominum ut sibi ex vxore prolis tribuat fecunditatem: Deprecatus est Isaac Dominum pro vxore sua: eo quod sit vtilis esset. Opinatur autem D. Chrysostomus probat quod viginti annorum spatio orauerit iam enim ipse sexagenarius erat, quando Rebecca peperit ut ait Spagana. Sille gradum, inquit D. Gregorius. & Patriarcha Isaac, an ignoras quid Deus prædestinavit, inno æternæ prædestinationis illius decretum, quod patri tuo manifestauit Abraham: quod videlicet geniturus esset filios: *Sicut stellas cæli, & arenam quæ est in litore maris.* Et ipsum declarauit per te implendum: *Sicut erit semen tuum sicut stellas cæli.* Et postmodum: *In Isaac vocabitur tibi semen.* Primo, dicit D. Gregorius. Deus qui fines prædestinat, prædestinat etiam media, & singulariter exercet per media orationum. Secundo noveris, quod Sancti non tantum attendant ad id quod Deus prædestinavit, quantum ad illud quod illis præcepit faciendū, sciunt.

L. 1. Diak.
XII.

Isaac præscius prædestinationis tamen oratur.

Gen. 25.
21.

Gen. 15.

Gen. 21.

12.

sciunt enim quod eo modo, quo se habuerint erga Deum, & ipse Deus se erga eos est habiturus.

XIII. **16**
Terra de pendent a caelo.

16
XIII. **16**
Terra de pendent a caelo.

XIV.
Sed celum de pendent ab homine.

XIV.
Sed celum de pendent ab homine.

seruendo, fauore diuinae suae gratiae roboratus, quam nemini negat: vel illum libera tua voluntate offendendo; & quod te perfecte a peccato segregando caelesti eius adiutus misericordia, quam tibi semper offert, secunda erit tuaque tua saluatio: *Et discat ab iniquitate omnis qui inuocat nomen Domini.*

Tandem proposito seruiet insignis ille D Chrysof. conceptus Diabolus melius quam tu nouit decretorum Dei constantiam & quod certum sit praedestinatum infallibiliter saluandum, & reprobum certo certius condemnandum: atamen nihil illo minus cogitat, sed hoc solum attendit, ut quolibet suis oppugnet tentationibus, etiam D Petr. & Apostolis nec ipsi Christo pepererit. Huc igitur adesto demon. An ignoras, quod Deus iam decreuit, quod futurum est? An hoc te latet, quod determinatam eius non possis imutare voluntatem? utique: sed hoc non attendo: sed quod homo sit liber, & possit quicumque, quantumlibet sanctus, condemnari, & quantumlibet malus saluari: similiter, quod nemine Deus in caelum admittet, nisi qui uiriliter certauerit, nec poenis addicet infernalibus, nisi qui uoluntarie illum ostenderit: idcirco quemlibet etiam praedestinatum tentate contendo cunctasque meas impendo vires. Si igitur diabolus, quo te perdat, actus non curet aeternos Dei decretorum, sed tuam solummodo libertatem, quodque seiat Deum esse iustum, qui non nisi bonum coronabit, non nisi malum castigabit, quanto magis hoc tibi pro animae tuae saluatione procurandum? Hoc igitur est tibi perpendendum: *Discat ab iniquitate omnis, qui inuocat nomen Domini.*

Licet autem huic rationi, nihil uideatur magis addendum vna tamen expendamus cum Spiritu S. ex lib. Sapient. in quo loquitur ipse de forma qua Deus procedit cum peccatoribus, & singulariter obseruauit in barbaris illis nationibus, & peruersa progenie Chanaanorum, terram sanctam incolentium. Erant hi peccatores coram Domino uimis cuiusira non tolerandis suis sceleribus prouocarent: tamen ait quod illos vno non uelit delere tempore, sed paulatim & successu temporis exterminare, scriptum cohibens, contraque illos procedens, sicut contra Pharaonem, lente & pedetentim erectis pedum digitis. Iam illis multas mittebat, & crabrones, quibus illos acriter instabat: modo animalia ferocia colubros & serpentes: modo his alia. submittebat crudeliora, ut leones. Domine caelorum, qui sunt hi agendi modi? An ignoras gentis huius perniciam, quodque sic inuisceraram gerunt malitiam,

XV.
Diabolus tentat etiam praedestinos.

XVI.
Cur Deus Chanaanos non conuertendos paulatim exterminat.

ut ne passum quidem pedis à sua sint iniquitate retrogressuri? Tu ipse noli, imo proceltari: *Sciens quia naturalis est malitia eorum, & non poterit mutari in perpetuum.*

Ut quid ergo morum expectas emendationem, eorumque penitentiam: etenim euidenter noli nullam futuram quæcumque media sis adhibiturus? An quæris rationem: *Non ignorans* (inquit Salomon) *sed partibus iudicans, adhas lo-*
cum penitentia. Proh verba mysteriosa: *Partibus iudicans.* Sumitur metaphora ab eo, quod iudex ait ut cuique parti proferat sententiam, id audit quod quæque pro sua parte proponit, & in medium adducit: prodibat Dei iustitia genti illi reprobæ aduersaria, postulans, ut contra illos perditionis sententia proferretur: quandoquidem præsciret certo Deus, eos nedum esse malos, sed iuluper & in sua perseveraturos malitia, & quantalibet Deus proponeret media, fore inania, nullumque in eis fructum productura. Prodibat ex altera parte contraria, Dei misericordia, bonitas & benignitas, proponens homines arbitrium habere liberum, & voluntatem humanam de malo ad bonum esse flexibilem Dei gratia confortatam.

Videamus in hac contentione partium, in cuius fauorem Deus pronuntiet sententiam? An fortitan in fauorem iustitiæ: quandoquidem illud, quod proponit, est ex certa venturi scientia: Nequaquam: *Partibus iudicans.* Pronuntians, iudicans & ferens sententiam inter duas has partes, sententiam non fert in fauorem iustitiæ, nec pronuntiat iuxta certam suam & euidenter scientiam: sed in fauorē misericordiæ & benignitatis, qua nos gubernat, decernens, quod quamuis sciat nullam futuram in eis emendationem, nec eis profutura media à Deo oblata: verumtamen ita possibile erat eis hæc profutura, quam quod non profutura eorum culpæ adscriberetur. Hoc est: *Partibus iudicans, non ignorans &c.* Sic cum illis processit, sic eum alijs innumeris, quos sacrum commemorat eloquium. Itaque in negotio nostræ prædestinationis, & saluationis procedit Deus, ac si nesciret quid futurum sit: tantum inspiciens, quod possibile sit quemlibet posse hominem saluari: & quamuis obdurata Pharaō sit impietate pertinax liberum tamen illi ianet arbitrium, quo per Dei gratiam illam possit omittere, seque ad bonum conuertere: & quamuis sciat Iudam à proditoris scelere nõ destitutum, cum illo procedit, non id considerans, quod scibat, sed quod in Iuda erat fieri possibile.

Atque ex hac doctrina pendet declaratio ser-

monum Dei cum Ezechiele. Vade Propheta, & populo illi prædica, qui inuiseratam, cum serpen- te & viperâ, gerunt iniquitatem: noui quod te non sint audturi: *Vade inter scopones tu habitans. Loquere eis, non audient te loquere ad eos, si forte audiant.* Domine mi, tu ais, quod præscias quod me non audient, ut vllam huiusmodi prædicationem allaturus vtilitatem: ut quid ergo præcipis ut vadam? *Si forte audiant.* Noui ego, quod te non audient, verum & scio quod libero poleant arbitrio, & hoc attento possibile sit, ut te audiant. Ego in hoc particulari non iudico conformiter ei, quod in meipso noui, sed conformiter libertati & possibilitati, quam in illis confidero: Sic Deus iudicat inter suam sapientiam, eiusque decreta ex vna parte, atque in te tuam libertatem, & hoc quod eius fauore fultus effecere potes, ex altera parte: *Partibus iudicans.* Etenim pronuntiat in tuæ fauorem libertatis, ut tecum procedat: hæc attendit, hæc considerat, hæc trutinat. Quid igitur tibi agendum, quo iudicio teipsum regere debes, an ex eo quod Deus nouit & æterna sua disposuit prædestinatione: vel iuxta illud, quod tibi ex diuina gratia est possibile, quam illi numquam negat, qui ex parte sua agit quod debet, & sibi est possibile? His intende & age de morum correctione & peccatorum omissione: *Firmum fundamentum Dei est.* Secutum certumque est æternæ prædestinationis vel reprobationis decretum: sed non ex illo iudices, sed ex eo quod potes: *Et discedat ab iniquitate omnis, qui inuocat nomen Domini.*

§. 7. Ambulabat Iesus &c. Describit Euangelista primo personam, qua prædestinat, Christum expectantem: etenim optime quadrat illi hæc sententia: Expectat vos Dominus, &c.

AD solamen tamen quorundam & aliorum terrorem, ut D. Bernar. credimus, statuit Dominus, & in S. litteris suis quædam declarauit signa quæ forent velut delineamenta, quibus conijcere possemus & considerare, atque aliquo modo cognoscere, quis prædestinatus sit, & quis reprobatus, non secuta certitudine, vel quædam certa securitate: etenim de hoc, ait Ber. nullus potest eam habere seclusa expresse de celo reuelatione: quandoquidem aperte nobis dixerit Spiritus S. Nemo scit vtrum amare, an odio dignus sit, eundem sed omnia in futurum seruantur incerta. Amari vel eodum odio haberi in hoc loco idem est, atque esse cursum.

pra-